

З ДОСВІДУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ТА СЕРЕДНІЙ ШКОЛАХ

ОКСАНА МИХАЙЛОВА (Україна),
ОЛЬГА ГУМАНКОВА (Україна),
ТЕТЯНА ГРИГОР'ЄВА (Україна)

УДК 378:37.011.3:316.61
ORCID: 0000-0003-2999-8583
ORCID: 0000-0002-1294-8371
ORCID: 0000-0003-3228-2033

ВИКОРИСТАННЯ ДРАМАТИЗАЦІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація

У статті розглянуто використання драматизації в процесі викладання англійської мови як один із найважливіших засобів навчання, що сприяє розвитку природних здібностей учнів та підвищенню пізнавального інтересу до вивчення іноземної мови. Проаналізовано наукові підходи до поняття «драматизація» та визначено сутнісні характеристики драматизації в процесі навчання англійської мови дітей молодшого шкільного віку. На основі аналізу методичної літератури виявлено переваги використання драматизації у навчанні іноземних мов дітей молодшого шкільного віку та доведено важливість їх використання на початковому етапі навчання. Представлено практичну ілюстрацію уроку англійської мови на початковому етапі навчання з використанням драматизації (на прикладі казки) та акцентовано увагу на тому, що зміни в навчальному процесі ставлять нові вимоги до діяльності вчителя, яка орієнтована на учня як культуротворчу особистість, що викликає необхідність по-новому підійти до проблеми викладання англійської мови в початковій школі.

Ключові слова: драматико-педагогічні технології, драматизація, англійська мова, учні початкової школи, засіб навчання.

Постановка проблеми та актуальність дослідження

Оновлення освіти сьогодні потребує від педагогів знання тенденцій інноваційних змін в системі сучасної освіти; розуміння сутності педагогічної інноваційної технології; знання інтерактивних форм і методів навчання та володіння ними; умінь аналізувати й оцінювати особливості та ефективність інноваційних технологій, які застосовуються, та особистої педагогічної діяльності. В останні роки все частіше порушується питання про застосування інноваційних технологій у сучасній українській школі. Це не тільки нові технічні засоби, але і нові форми і методи викладання, нові технології, новий підхід до процесу навчання.

Аналіз публікацій

У педагогічній та методичній літературі проблему використання драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови

розглядають Т.І. Олійник, А.І. Лозанов, Чарльз Куррак, Джеймс Ангер, Марк Крашен, Сара Філіпс, Галєб Гатєгно, М.З. Біболєтова, І.М. Верцагіна, Г.В. Рогова, З.І. Никитенко, В.О. Калінін. Дослідження драматико-педагогічних технологій дозволить підвищити мотивацію молодших школярів, практичну спрямованість занять, домогтися більш гарантованих результатів у процесі вивчення англійської мови учнів початкової школи.

Аналіз літератури показав, що умінь і бажання навчатися – це той фундамент, який має закласти вчитель. Тому перед кожним уроком він шукає відповідь на “вічне” запитання: як побудувати навчальну роботу, щоб вона викликала емоційне піднесення у дітей, неодмінно позитивно впливала на їхні почуття і мислення, збагачувала їх? Як поєднати ситуації життя дітей, залучаючи всі органи чуття, жести, рухи, емоції з навчальним процесом? Таку відповідь дає впровадження драмати-

ко-педагогічних технологій у навчальний процес вивчення англійської мови дітей молодшого шкільного віку.

Спираючись на досвід вищезгаданих вчених, а також шукаючи шляхи оптимізації використання драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови, ми вважаємо необхідним акцентувати можливості розвитку драматико-педагогічних технологій у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку.

Великий інтерес викликає драматико-педагогічна технологія навчання іноземних мов, яка повністю орієнтована на дію. Використання драматизації має певні переваги для вивчення іноземної мови. Це заохочує дітей до говоріння, дає їм можливість використовувати рухи тіла і вирази обличчя. Драматична технологія включає дітей у взаємодію між собою через їх рухи, жести, емоції та мову.

Питанням використання драматико-педагогічних технологій у навчанні займалися багато дослідників (В. Сілівон, С. Соломаха, Н. Карпинська, О. Запорожець, С. Русова, Сара Філіпс), які доводили, що театралізована гра вчить дитину перейматися думками, почуттями інших людей, виходячи за коло повсякденних вражень у світ людських прагнень і вчинків.

Слід зауважити, що починаючи з початкової школи, виховні можливості навчального закладу зорієнтовані на розвиток природних обдарувань дитини. Тому **мета нашої статті** – розробити урок з англійської мови з використанням драматизації як одного із найважливіших засобів навчання, що сприяє розвитку природних здібностей учнів початкової школи та підвищенню пізнавального інтересу до вивчення іноземної мови.

Поставлена мета реалізується через низку **завдань**: схарактеризувати особливості використання драматизації у навчання іноземної мови; розробити систему вправ для використання драматизації у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку (на прикладі казки).

Основний **метод дослідження** – критичний аналіз та узагальнення теоретичних джерел, а також власного доробку з використання драматизації у навчанні англійської мови дітей молодшого шкільного віку (на прикладі казки).

Огляд сучасних досліджень з проблеми

Загальновідомо, що драматизація як методика широко використовувалася у шкільній практиці минулих епох. Так, С. Русова виділяла драматизацію як «живий необхідний засіб розвитку мови й виховання» та радила використовувати елементи театралізації в процесі навчання дітей раннього віку (Русова, 1996, с. 86). Згідно поглядам С. Русової (1996), використання ігор-драматизацій є доцільним і необхідним в процесі навчання, тому що заучування слів літературних героїв сприяє збагаченню словника дітей образними літературними висловами.

Сучасні дослідники звертають увагу на значний потенціал драматико-педагогічних технологій. О. Запорожець (1986) доводить, що драматизація вчить дитину: 1) перейматися думками, почуттями інших людей, виходячи за коло повсякденних вражень у світ людських прагнень і вчинків; 2) наслідувати те, що вона бачить, та передавати своє ставлення до побаченого; 3) жваво мислити; 4) щиро переживати події.

На думку В. Сілівон (1983), драматизація не тільки розважає учнів, але й естетично виховує, сприяє вмінню співпереживати, створює відповідний емоційний настрій та підвищує впевненість у собі, а також формує в учнів цілеспрямованість, зібраність, взаємодопомогу. Драматико-педагогічні технології сприяють умінню реалізувати свій потенціал та бути толерантними до однолітків, стриманими та зібраними.

Н. Карпинська (1999) наголошує на впливі драматизації на розвиток виразності й образності мови молодших школярів, що проявляється в здатності до естетичного сприйняття мистецтва художнього слова, вмінні розрізняти інтонацію та особливості мовних зворотів. Для виконання ролі учень повинен володіти різноманітними виразними засобами (мімікою, жестами, виразною мовою). С. Соломаха (1995) зосереджує увагу на впровадженні драматико-педагогічних технологій у навчально-виховний процес початкової школи, що поєднує навчання, гру і працю.

Як зазначає С. Роман (2005), драматизація у процесі навчання іноземної мови дозволяє зняти побоювання та інші негативні емоції у молодшого школяра, дає змогу активізувати розвивально-творчі можливості молодших школярів. Н. Водолага (2001) використовує

драматизацію як унікальний засіб для збагачення мовленнєвого досвіду дітей.

На думку Р. Калько (2011), **драматизація** - ефективний метод вивчення нових лексичних одиниць та метод розвитку розумової діяльності, який насамперед використовується в 4 класі, коли учні вже добре володіють словом. Найчастіше даний метод використовують для з'ясування змісту всього прочитаного тексту чи для осмислення окремих фраз або слів. Метод драматизації дозволяє успішно розвивати творчі здібності, уяву, активність і самостійність. Драматизація сприяє розвитку мислення, розробці прийомів співтворчості та інтелектуальної напруги, передбачає експериментування дітьми, гнучке і гармонійне поєднання індивідуальної, групової та колективної діяльності, педагогічно скерованої.

Під час драматизації твору діти залучаються до мистецтва художнього слова, формується техніка та логіка усного мовлення, розвивається вимова та долаються мовленнєві недоліки. Учні засвоюють основні етапи роботи з текстом, принципи його членування, вчать логічним наголосам у текстах і використанню засобів їх виділення, знайомляться з видами пауз.

Отже, молодший шкільний вік є найбільш сприятливим для засвоєння іноземної мови. Пластичність природного механізму засвоєння мови дітьми раннього віку, імітативні здібності, природна допитливість і потреба в пізнанні нового, відсутність "застиглої" системи цінностей і настанов, а також так званого "мовного бар'єру" сприяють ефективному вирішенню завдань, які постають як перед навчальним предметом "Іноземна мова", так і перед початковою ланкою середньої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження

Зміни в навчальному процесі ставлять нові вимоги до діяльності вчителя, яка орієнтована на учня як культуротворчої особистості, і це викликає необхідність по-новому підійти до проблеми викладання іноземної мови в початковій школі. Підходячи до проблеми використання драматико-педагогічних технологій у процесі вивчення іноземної мови доречно наголосити, що під драматико-педагогічними технологіями найчастіше розуміють процес

становлення особистості за допомогою драматизації чи інсценізації.

Ми вважаємо, що заняття з використанням драматизації сприяють зняттю емоційної скрутності учнів, невпевненості в собі, активізують здібності, допомагають застосовувати їх невеликий життєвий досвід, набутий як на уроках, так і на позашкільних заходах. Учні молодших класів опановують необхідну суму знань з акторської майстерності, розвивається їх фантазія та уява, увага, спостережливість, допитливість. Самостійність учнів під час виконання ролей здебільшого залежить від того, чи знають вони зміст казки, твору.

Отже, драматико-педагогічні технології оригінально поєднують у собі драматичну дію, художнє слово, пантоміму, живопис, скульптуру й музику, розвивають мову, інтонацію, увагу, пам'ять, уяву, низку технічних і конструктивних здібностей. Драматизацію можна розглядати як метод викладання, який забезпечуватиме активність творчих знань учнів. У молодшій школі досить ефективними є драматизації казок.

Наведемо приклад уроку англійської мови на початковому етапі навчання з використанням драматизації на тему: **In the Land of Fairy-tales.**

Мета: розвивати соціокультурний світогляд учнів, здатність співпереживати, проявляти чуйність та увагу, виховувати доброту та працьовитість, вміння цінувати турботу та справедливість; ознайомити учнів з казками англійських країн, їх героями; звернути увагу на те, як поводяться персонажі англійських казок, які риси характеру їм притаманні, а також порівняти їх з українськими казковими героями.

Обладнання: тексти, картинки, вікторини, кросворди.

ХІД УРОКУ

Teacher: **Dear friends! Today we shall travel to the world of fairy tales. We shall meet many characters from your favourite tales. I hope that all of you like them immensely. So, let's start. We begin our lesson with a parade of the fairy-tale characters. They will introduce themselves. And your task is to guess who they are and from what fairy-tale they have come.**

Cinderella: I am a beautiful girl. I have long fairy hair. My eyes are blue and big. But I have

no nice dresses. I have no beautiful shoes. I sleep in the kitchen. I have no mother. But my sisters have beautiful dresses and shoes. Who am I?

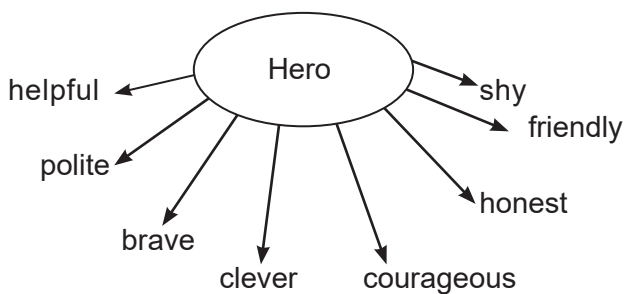
Malvina: I am a very nice girl. I have a round face. My eyes are large and blue. My hair is blue and long. I have a blue ribbon in my hair. My dress is blue too. I'm kind and clever. I can read and write. I help my friends. Who am I?

Karabas-Barabas: I'm a big man. I have a very long beard. My mouth is big and round. My eyes are very big and round too. I am...

Red Riding Hood: I am a nice little girl. I love my mother and grandmother. I have a white skirt and shirt on. I have a red hat on. I have a basket in my hand. Who am I?

Pinocchio: I'm small and very thin. I have a long nose. My hair is long. I have a hat on. I'm kind to my friends. I help them. I was made of wood. I am...

Teacher: Well done. You have guessed all the heroes of the fairy tales. Sometimes, we feel like a hero after the victory. So, any person can be a hero in this or that situation. Oxford Word Power Dictionary for learners of English defines hero as "a person who is admired, especially for having done something very brave, difficult or good". So, what kind of person a hero should be?

Teacher: Tell your class what character you like and whom you dislike using these adjectives.

Example: I like Cinderella because she is friendly and polite.

Teacher: Now, please let's read a fairy-tale "Cinderella" in roles.

Narrator: Once upon a time, in a far way place, there lived a beautiful girl called Cinderella. She lives in an old house with her stepmother and two sisters.

Teacher: Look at the pictures of the two houses and find the differences between them.

Try to guess what house is typical of Ukrainians and what – of Englishmen. Say why?

1)

2)

Narrator: They were horrid to her because she was beautiful, and they were not. Cinderella's only friends were the mice who lived in the house, and Bruno the dog. Cinderella worked hard in the house. She wore old clothes and did all the cleaning, polishing, cooking, and mending. Her stepsisters, who were very ugly, dressed in fine clothes and went out to parties. One day an invitation came from the palace. The king and queen were giving a ball for their son, the prince. All the young ladies in the land were invited to attend.

The sisters: The prince will choose his bride at the ball!

Cinderella (her eyes sparkling): How exciting!

Stepmother and stepsisters (laughing): How can you go to the ball! You have nothing to wear. And anyway, you will have to help us to get ready.

Narrator: The day of the ball arrived, and the ugly sisters found lots of jobs for Cinderella to do.

Stepsisters 1 (loudly shouting): Cinderella, wash my stockings and curl my hair!

Stepsisters 2: Cinderella, find my fan and fetch my dancing slippers!

Narrator: And all the time, Cinderella's stepmother scolded her for being so slow. At last the ugly sisters were dressed in their finest clothes, ready for the ball. Their coach arrived and they climbed in, chattering and singing happily. They waved to their mother.

Stepsisters: Good-bye, Cinderella!

Teacher: Look at the party clothes the sisters were dressed in. What is unusual for you? What Ukrainian fairy-characters wear?

Narrator: Cinderella went out into the garden and cried and cried.

Teacher: **Look at the gardens. What garden looks like yours? Explain why?**

Cinderella (sobbing): If I only could go to the ball.

Narrator: Suddenly she saw a strange light in the sky. Cinderella rubbed her eyes to see if she was dreaming. But when she looked again, she saw a lady standing in front of her holding a wand.

Fairy (kindly): Don't cry, Cinderella. I am your fairy, godmother.

Teacher: **Look at Cinderella's godmother. Do you have a godmother? When does your godmother visit you?**

Fairy: You are going to the ball. But first, you must fetch me a large pumpkin.

Narrator: Cinderella found the biggest and fattest pumpkin in the garden and Bruno and the mice helped her to bring it to the fairy godmother. With a wave of her wand and a flash of light, the fairy godmother turned the pumpkin into a beautiful coach.

Cinderella: I cannot believe my eyes!

Narrator: The fairy godmother waved her wand again and turned the mice into fine horses and a driver for the sparkling coach. Bruno the dog became a very handsome footman.

Fairy: There. Now you are ready!

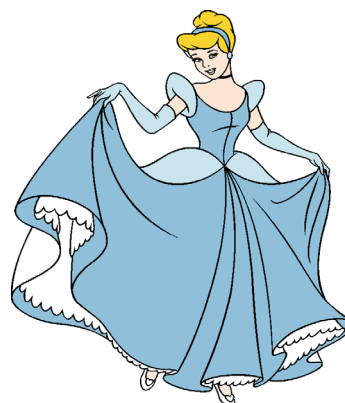
Narrator: The fairy godmother saw that Cinderella was still wearing her old dress.

Fairy: Oh, dear me! That will never do!

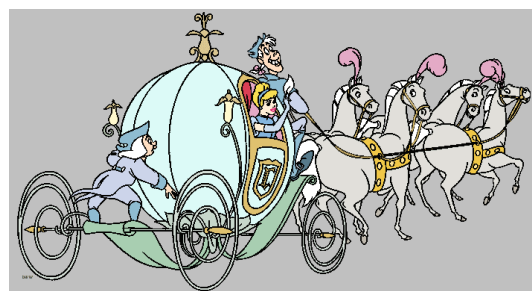
Narrator: She waved her magic wand once more. Suddenly Cinderella's old clothes

disappeared and she was dressed in the most beautiful ball-gown that she had ever seen. She had dainty glass slippers on her feet and long satin gloves on her hands.

Teacher: **Look at Cinderella's dress. Do Ukrainian girls wear such dresses? When?**

Teacher: **Look at Cinderella's presents. As you've just read, all these things are presents from her godmother. What presents do you receive from your godmother? Are they different?**

Cinderella: Oh! How can I ever thank you?

Fairy: Just have a wonderful time. But remember, the magic stops at midnight.

Narrator: Cinderella promised that she would be home by midnight. Then stepped into the magic coach and waved good-bye to her fairy godmother. She was going to the ball. The palace looked splendid. Every room was filled with music and lights.

Teacher: Listen to the English music at the ball and say what holiday it reminds you of. Can you dance like Cinderella? Let's try.

Narrator: As the clock struck twelve, the magic coach, driver, footman, and horses all disappeared. The magic had stopped. Next morning the kingdom was filled with news of the ball and the prince's search for the owner of a glass slipper. The Grand Duke was visiting every house in the land with the glass slipper in his hand.

Teacher: Who from Ukrainian fairy-tale heroes brought slippers to his sweetheart?

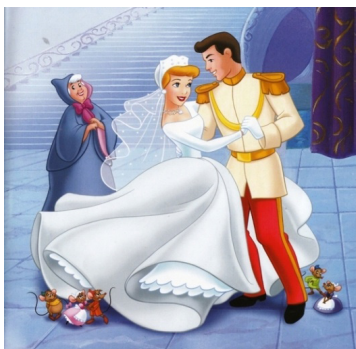
Pupil: Wakulla, the smith, brought slippers to his sweetheart, Oksana, in the Ukrainian fairy-tale "Night before Christmas".

Teacher: Look at the pictures of different footwear and try to guess where Cinderella's slipper is. What is the difference between Cinderella's slipper and Ukrainian 'chobotok'?

Narrator: The Duke was delighted. His search was over. The ugly sisters and the cruel stepmother were furious that Cinderella should have the other glass slipper. They could not think how it could have happened. So, Cinderella married the prince. The mice and Bruno the Dog went to live with them in the palace. And they all lived happily ever after.

Teacher: Look at the picture of Cinderella's wedding. Let's compare Cinderella's wedding and Ukrainian one.

1)

2)

Teacher: Look at the characters and sav.

Who was kind,

happy,

cruel,

generous,

helpful?

Teacher: Let's say what you have in common with Cinderella? Fairy tales and their characters, whatever country they belong to, teach us to be kind, to love each other people, to be good, friendly to everybody.

Висновки та перспективи досліджень.

Таким чином, можна зробити висновок про доцільність використання драматизації в процесі навчання англійської мови за умови створення атмосфери адекватного творчого пошуку, освоєння елементів вчителем режисури уроку, що сприяє подоланню низки проблем стосовно методології роботи з навчальним матеріалом, побудови й ведення навчального процесу.

Разом з тим лишається за межами дослідження та потребує подальших розвідок процес становлення молодшого школяра як особистості в органічній єдності з усією діяльністю навчального процесу, а також виявлення мотивації діяльності молодшого школяра в контексті домінуючих факторів функціонування формальних та неформальних організацій.

References

- Vodolaga, N. (2001). Navchannia rozpovidannia ditei starshoho doshkilnogo viku v teatralizovanii diialnosti: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02. In Ukr. (Водолага Н.В. (2001). Навчання розповідання дітей старшого дошкільного віку в театралізованій діяльності: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02).
- Kalko, R. (2011). Vykorystannia teatralnoi pedahohiky u pochatkovii shkoli. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*. Ch. I, № 10 (221), 215-221. In Ukr. (Калько Р. М. (2011). Використання театральної педагогіки у початковій школі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. Ч. I, № 10 (221), 215-221).
- Karpynska, N. (1999). Sprymannia ditmy literaturnykh tvoriv. Vyrasne chytannia vykhovatel'ia. Hra-dramatyzatsiia yak zasib rozvytku tvorchykh zdibnostei ditei. *Doshkilna lnhvodydaktyka: khrestomatiia*. Vyshcha shkola. Ch. 2, S. 222-232. (Карпинська Н.С. (1999). Сприймання дітьми літературних творів. Виразне читання вихователя. Гра-драматизація як засіб розвитку творчих здібностей дітей. *Дошкільна лінгводидактика: хрестоматія* / упоряд. А. М. Богуш. Ч. 2. Вища школа, С. 222-232).
- Roman S.V. (2005). *Metodyka navchannia anhliiskoi movy u pochatkovii shkoli (Methods of Teaching English in Primary School)*: Navch. posibnyk. Lenvit. In Ukr. (Роман С.В. (2005). *Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навч. посібник*. – К.: Ленвіт, 2005. – 208 с.;
- Rusova, S. (1996). *Rozvytok movy dytyny*. Osvita. (Русова С. (1996). *Розвиток мови дитини*. Освіта.
- Silivon, V. (1983). Razvitiye tvorchestva detei v protsesse igr-dramatyzatsyi. *Doshkolnoe vospytanye*, № 4, 8-9. In Rus. (Силивон В. (1983). Развитие творчества детей в процессе игр-драматизаций. *Дошкольное воспитание*, № 4, 8-9).
- Solomakha, S. (1995). Podgotovka budushchykh uchytel'ei nachalnykh klassov k rukovodstvu teatralnoi deiatel'nostiu mladshykh shkolnykov: avtoref. dyss. na soyskanye nauch. stepeny kand. ped. nauk: 13.00.04 spets. «Professyonalnaia podgotovka. In Rus. (Соломаха С. (1995). Подготовка будущих учителей начальных классов к руководству театральной деятельностью младших школьников: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. пед. наук: 13.00.04 спец. «Профессиональная подготовка»).

USING DRAMA IN TEACHING ENGLISH TO PRIMARY SCHOOL LEARNERS

Oksana Mykhailova, Olga Humankova, Tetiana Grigorieva**Abstract**

*The article deals with a thorough analysis of drama techniques in teaching English to primary school learners. The review of literature on the problem under discussion has enabled the authors to conclude that using drama in the process of teaching English is a powerful teaching tool that promotes the development of creativity in the learners and enhances cognitive interest in learning a foreign language. Theoretically, however, the problem is underinvestigated in the Ukrainian context; so, the topicality of the research is ensured by existing difficulties in using drama in teaching English to primary school learners. The challenges are mainly caused by the lack of specially designed tasks for this purpose. Hence, the **goal** of this article is to outline the theoretical prerequisites and develop a methodologically grounded system of exercises and tasks to use drama in teaching English to primary school learners. The **methodology** of the research relies on the analysis of the available literature on the issue under investigation, with age and psychological characteristics of primary school learners considered. The paper discusses the approaches to defining the concept of dramatization and reveals the essential characteristics of dramatization in the process of teaching English to primary school children. The authors provide a detailed analysis of the classroom benefits of using drama techniques in teaching English to primary school learners and illustrate them by offering a lesson designed for primary school learners. The material used for the lesson designing is based on the educational and language capacity of fairy tales. The paper concludes that a positive effect of using drama in the primary school classroom contributes to enhancing both language and cognitive skills of young learners.*

Keywords: drama, techniques, dramatization, English language, primary school learners, teaching tool.

BIOS

Oksana Mykhailova, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Educational and Research Institute of Pedagogics, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, Ukraine. Her areas of research interests include Oral and Written English, Primary School ELT Methodology, English for Specific Purposes.

Email: oksana.mykhailova@gmail.com

Olga Humankova, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Educational and Research Institute of Pedagogics, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, Ukraine. Her areas of research interests include Oral and Written English, English for Specific Purposes, Primary School ELT Methodology, Innovative Techniques for Learning English.

Email: olgagumankova1@gmail.com

Tetiana Grygorieva, PhD in Pedagogy, Associate Professor, Department of the English Language, Educational and Research Institute of Foreign Philology, Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr, Ukraine. Her areas of research interests include Oral and Written English, Methodology of Teaching Foreign Languages in Educational Institutions.

Email: tanya2marshal@gmail.com